

Oslo, 26.03.2019

Innspill til scenekunststrategi

Norsk Skuespillerforbund takker for denne muligheten til å komme med innspill till scenekunststrategi. På tross av at vi vet at departementets strategi er avgrenset til å omfatte det profesjonelle feltet, tar vi utgangspunkt i at alle elementene som inngår i feltet utgjør en helhet. En strategi må bygge på en vurdering av om innsatsen i de ulike delene av feltet er riktig dimensjonert, og om de har akseptable rammebetingelser i form av infrastruktur og offentlige tilskudd. Dette helhetsperspektivet medfører at vi foreslår tiltak fra mange ulike aktører. En del av disse må gjennomføres på statlig nivå, mens andre involverer regionale og kommunale myndigheter og private næringsaktører. Andre igjen omhandler bransjens interne avtaler og menneskelige relasjoner. Det vil fremgå av sammenhengen hva som sorterer hvor.

Vi har valgt å presentere vår visjon i en matrise for å gjøre den strukturert og oversiktlig.

Element i scenekunst-feltet	Område	Utfordringer	Våre forslag til tiltak
1. Dannelse og publikums-kompetanse	Estetiske fag i skolen	Fagkretsen har i lang tid vært lavt prioritert.	Fagene må styrkes gjennom økt timetall og kompetansekrav til pedagoger.
	Den kulturelle skolesekken (DKS)	Det er uklarhet omkring hvilke betingelser som gjelder for kunstnere som medvirker i DKS. Det gjelder dekningsbidrag til produksjonsunderskudd, betaling av vederlag for opphavsrettigheter og betaling for reisedager.	Det må etableres et felles avtaleverk som gjelder i alle fylkeskommuner og kommuner, og som tar hensyn til spesielle behov hos de ulike kunstneriske uttrykksformene.
	Kulturskole	Hovedtyngden av tilbudet i kulturskolene er fortsatt innenfor musikk.	Teaterfagene må styrkes i kulturskolene.

Element	Område	Utfordringer	Våre forslag til tiltak
2. Profesjons- utdanning og talentutvikling	Offentlige og private yrkesrettede kunst-utdanninger	Det finnes kompetansebehov som det ikke tilbys utdanning i (for eksempel figurteater), og det er grunn til å spørre om utdanningstilbudet er riktig dimensjonert i forhold til feltets behov for fagfolk.	Det er behov for å utarbeide en strategi for utdannelsestilbudene til de ulike yrkesgruppene innen scenekunst.
	Overgangen mellom profesjons-utdanning og yrkesliv	Utviklingen i retning av stadig kortere prosjektansettelser i scenekunstbransjen, medfører at de aller fleste scenekunstnere sliter med å finne rom til å arbeide fokusert med sitt kunstuttrykk etter endt utdanning. Alt for mye tid og energi brukes på å finne nye arbeidsoppgaver.	Det kan med fordel opprettes etableringsstillinger for nyutdannede skuespillere ved institusjonsteatrene. Her kan de unge talentfulle arbeide fokusert under veiledning av teatersjef og erfarne kolleger.
3. Produksjon av profesjonell scenekunst	Miljøvennlig profil på scenekunst-produksjon	Scenekunstproduksjon kan innebære bruk av giftige kjemikalier, stor reisevirksomhet og kassering av fullt brukbart utstyr når forestillinger tas av plakaten.	Det trengs en holdningsendring i bransjen for å legge om til mer miljøvennlige produksjonsrutiner.
	Institusjonsteatre	Det har de siste tiårene utviklet seg nye produksjonsmodeller og samarbeidsmodeller for produksjon både mellom teatre, mellom teatre og andre scenekunst-produsenter og mellom de ulike yrkesgruppene i institusjonene. Dermed oppstår det behov for nye reguleringer og avtalebestemmelser.	Avtaleverket mellom fagorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene må fastsette hvor produsentansvaret og arbeidsgiveransvaret skal ligge ved samarbeidsproduksjoner.

Element	Område	Utfordringer	Våre forslag til tiltak
Produksjon av profesjonell scenekunst (forts.)	Det frie feltet	Tilskuddsordningene til produksjon av forestillinger er fragmenterte. Det innebærer mye ubetalt byråkratisk arbeid for scenekunstnere, og mange forestillinger produseres med for lave budsjetter. Resultatet blir at forestillingene får lavere kvalitet enn strengt tatt nødvendig. Enhetene i det frie scenekunstfeltet har problemer med å finansiere helt nødvendige administrasjonskostnader som regnskapsføring og lagerleie.	Det bør innføres et samordnet søknadssystem for produksjonstilskudd for fri scenekunst. Det bør opprettes tilskuddsordninger som også åpner for dekning av driftskostnader. Basisfinansieringen (nå kunstnerskapsstøtten) må utvides slik at det kan tas inn nye grupper i ordningen regelmessig.
	Privatteatre Kulturhus Lokale historiske spel Fornøyelses-parker Festivaler Events	Det mangler bransjestandarder og kollektive avtaler for dette segmentet av scenekunstprodusenter. Dette vanskeliggjør samarbeid med andre aktører.	Det bør etableres kollektive avtaler. Lovverkets skille mellom næringsdrivende og lønnstakere bør innskjerpes.
4. Arbeids-betingelser for scenekunstnere	Midlertidig tilsetting	Utviklingen går i retning av at skuespillere ansettes i stadig kortere engasjement. Konsekvensen blir mindre konsentrert arbeid med scenekunsten og lavere inntekt.	Skuespiller- og danseralliansen bør styrkes ytterligere for å ansette flere utøvere.
	Seksuell trakassering	32 prosent av skuespillere oppgir å ha blitt seksuelt trakassert i løpet av karrieren.	Vi må øke bevissthet om etikk og det ansvaret som følger med maktposisjoner. Videre må vi bedre kommunikasjonen om varslingsrutiner.

Element	Område	Utfordringer	Våre forslag til tiltak
	Mangfold	For å nå ut med scenekunst til en større del av befolkningen, er det vesentlig at publikum kan identifisere seg med aktørene på scenen. Senekunsten gjenspeiler i dag ikke mangfoldet i befolkningen når det gjelder etnisitet og sosial bakgrunn.	De ulike utvalgene og opptaks- komiteene som kvalitetsvurderer scenekunst bør settes sammen med tanke på å representere mangfoldet i befolkningen. Målrettede tiltak som for eksempel "Det multinorske" på Det Norske Teatret bør videreføres.
Arbeids- betingelser for scenekunstnere (forts.)	Ytringsfrihet	Scenekunstens kunstneriske frihet og ytringsfrihet kan ikke tas for gitt. - Heller ikke i Norge.	Armlengdesprinsippet mellom politiske myndigheter og kunstinstitusjoner, må respekteres på statlig, regionalt og kommunalt nivå.
5. Distribusjon og formidling av scenekunst	Turnerende teatre, Kulturhus, Andre offentlige og private arrangører	De ulike arrangørene av scenekunst samarbeider i liten grad. Det frie feltet mangler visningsarenaer for sine forestillinger. Programmerende scener gjør gjerne et snevert utvalg, og scener som kan leies vil ofte ha for høy pris.	Det vil trolig være rasjonaliseringsgevinster av et styrket turnesamarbeid mellom de ulike aktørene i denne delen av feltet. Det bør etableres flere visningsarenaer for fri scenekunst som tilbys til det frie feltet til en overkommelig pris.
	Regionale og lokale kultur-institusjoner	Disse kunne med hell ha hatt insentiver til å samarbeide tettere med lokale profesjonelle produsenter av scenekunst. Dette gjelder også i de store byene.	Etablering av flere praktiske samarbeid mellom lokale kulturarenaer og scenekunstprodusenter, for eksempel om produksjons-lokaler, lager og administrative tjenester.

Element	Område	Utfordringer	Våre forslag til tiltak
6. Refleksjon og teori-utvikling	Teaterkritikk	Mediene bringer stadig færre anmeldelser av scenekunst.	Etablering av stipender for teaterkritikere. Økt offentlig støtte til medier som satser på denne typen journalistikk
	Teatervitenskap	Forskning på scenekunst prioriteres ned ved norske universitet og høyskoler.	Gjenopprettelse av teatervitenskap ved Universitetet i Oslo, og styrking av avdelingene ved de øvrige høyere lærestedene.
	Bevaring av kulturarv	Mye verdifullt historisk materiale fra norsk scenekunst blir destruert på grunn av mangel på kompetanse og lagringsmuligheter.	Økt satsing på teatermuseer og kulturhistorisk formidling.

Vi håper dette kan bidra til en konstruktiv diskusjon som vil komme hele scenekunstheltet til gode.

Med vennlig hilsen

Knut Alfsen
Forbundsleder